

Проф. др Никола Страјнић
Филозофски факултет у Новом Саду

КА НАУЧНОМ ПРОФИЛУ П. ЈАШОВИЋА (Ка поетици српске модерне, Нови Сад:Бистрица, 2017)

Др Предраг Јашовић је објавио преко 200 научних радова из области поезике српске књижевности и књижевне историје, из области књижевне и научне критике је објавио 80 радова. Био је учесник на 61 научном скупу од националног значаја, са међународним учешћем и од међународног значаја, на којима је излагао реферате који су у целини објављени. Јашовић је објавио и 9 монографија, а 12 књига. Његов најзначајнији рад је сигурно докторска дисертација *Религиозна тематика и косовски мотиви у поезији српских модернихиста – Алекса Шантић, Јован Дучић, Милан Ракић, Сима Пандуровић, Владислав Петковић-Дис*. Овде бисмо направили краћи осврт на његово досадашње стваралаштво.

Јашовић је један од ретких млађих истраживача који се посвећенички бави проучавањем дела Доситеја Обрадовића. Објавио је више радова (11) и монографију *Рецепција књижевног дела Доситеја Обрадовића* (2007) где обухвата и промишља рецепцију Доситејевог дела у свим њеним модификацијама кроз векове, од првих Доситејевих штампаних дела 1783. све до 2000. године. Нема значајнијег проучаваоца Доситејевог дела, а да га Јашовић није описао јасно отцртавајући његов допринос проучавању корпуса који Јашовић одређује као *доситејологију*. Ова монографија је увод у обимну научну монографију *Увод у доситејологију* (2016) у којој је научној јавности предочио обиље научне грађе, обухватајући више од два века. Ова научна монографија, иако скромно названа уводом, у науци о књижевности биће незаобилазна кад је у питању изучавање Доситејевог дела, јер својом садржином представља праву малу енциклопедију.

У књигама *Књижевне притоке I* (2005), *Књижевне притоке II* (2008) и *Књижевне притоке III* (2013). Јашовић излаже своје књижевно-критичке погледе на писце из Поморавља, у првој књизи, а у другој и трећој књизи критички обрађује дело књижевника који остављају значајан траг у српској књижевности, како у белетристици, тако и у науци.

Књига *Реч и значење* обухвата осам студија, које су, као реферати, изложени на научним скуповима или су настали захваљујући

интересовању аутора. У овим радовима Јашовић промишља однос Карађорђа и Доситеја, структуру Андерсенових бајки, структуру песничтва Мирка Бањевића, теорију комуникације Ајвора Армстронга Ричардса, стваралаштво Војислава Ђурића и Слободана Стојановића. С обзиром да је ово прва књига која одређује Јашовића као научника, можемо рећи да је већ у њој зацртао ширину свог књижевног деловања у области књижевне критике, теорије књижевности и поетике, те историје књижевности где је дао значајне прилоге из области српске књижевности XIX века (*Лисци српског реализма као књижевни критичари*, 2012).

У књизи *Транспозиције књижевности за децу* (2007), Јашовић се залаже, на научним и методолошки утемељеним основама, да се корпусу књижевности за децу прилази, оригиналном научном апаратом која је проистекла из самог објекта испитивања. Он се у овој књизи, што ће касније потврдити и низом својих радова (36) у овој области, храбро хвата у коштац са појмом науке о књижевности за децу, који још увек није јасно дефинисан. У књизи промишља теорију, поетику и критику књижевности за децу.

У књигама *Живот и дело Милорада Радуновића* (2008) и *Прилози књижевности Косова и Метохије* (2010), Јашовић се бави тумачењем регионалне књижевности Косова и Метохије и њеним компаративним посматрањем у односу на матичну књижевност. Ове књиге су настале као плод истраживања овог аутора на Институту за српску културу који је расељен из Приштине у Лепосавић.

Јашовић је научне радове објављивао у истакнутим зборницима МСЦ-а, Филозофских факултета у Новом Саду, Нишу, К. Митровици, Скопљу и Загребу, Учитељских факултета у Београду, Врању, Јагодини, Лепосавићу и Битољу, зборницима са саветовања Змајевих дечјих игара Зборнику задужбине *Доситеј Обрадовић* и другим. Компаративно сагледавање значајних књижевних имена у једном ширем дијапазону научног захватања, показује богатство Јашовићевог приступа и суверено кретање унутар књижевности двадесетог века.

Објављује у водећим књижевним и научним часописима (*Зборник за славистику*, *МСЦ-у*, *ЛМС*, *Свескама*, *Српској вили*, *Међају*, *Књижевном прегледу*, *Детињству* и *Баштини*), као и у часописима за књижевност и културу (*Књижевном магазину*-Београд, *Књижевним новинама*-Београд, *Лучи*-Суботица, *Току*-Прокупље, *Буктињи*-Неготин, *Коренима*-Јагодина, *Багдала* и *Путеви културе*-Крушевац, и другим). Дугогодишњи је уредник *Сборника*, јединог књижевно-научног часописа у Поморављу који излази у континуитету већ

двадесет и две године, а са др Дејаном Дашићем је покренуо у и интердисциплинарни научни часопис *Српска академска мисао*.

Све то говори да је Предраг Јашовић, један предани књижевни радник који се ангажује на готово свим књижевним пољима и као стваралац и као организатор. И његова научна монографија *Ка поетици српске модерне* која се добрим делом ослања на резултате до којих је Предраг Јашовић дошао у својој дисертацији, је проистекла као резултат из једног озбиљног и преданог истраживања. Ова научна монографија представља прву целовиту научно-компаративну синтезу у области изучавања и тумачења религијске тематике и мотива у поезији водећих песника српске модерне. Садржина научне монографије Предрага Јашовића ношена је сазнањем аутора да су религијска тематика и мотиви у поезији српских модерниста проблематика која није довољно истражена и осветљена у српској науци о књижевности.

У три обимна поглавља (*Увод, Теоријска разматрања и Религијска тематика и мотиви у поезији српских модерниста*), аутор креће у образлагање сврсисходности истраживања, уводи нас у проблем теоријског промишљања појма *модерне*, појмова *религије* и *религиозности* те *односа религије и поезије*, чије је теоријско промишљање код нас тек у заметку. У том смислу, ова Јашовићева научна монографија представља својеврсни пионирски рад.

Када је реч о религијској тематици у песништву српских модерниста Јашовић је дошао до сазнања да су у њиховим делима присутни старозаветни и новозаветни мотиви и да ти мотиви имају значајног утицаја у формирању поетика песника о којима је реч. Такође, поред хришћанских, овде су присутни и мотиви из других религија. Јашовић је у својој монографији показао, пре свега, изузетно велик интерес и разумевање проблематике којом се бавио, као и познавање стручне и теоријске литературе која му је била потребна за артикулацију и извођење тумачења и заокруживање резултата до који је дошао. Оно што при томе посебно плени јесте вештина тумачења књижевних текстова, са једне стране, а са друге адекватна употреба и тумачење литературе о њима. То је Јашовићу омогућило да дође до врло прецизних оцена и закључака. Уз то, заснована на веома јасним и прецизним методолошким оценама, ова научна монографија Предрага Јашовића представља рад који ће бити незаобилазан и за будуће истраживаче религијских тема и мотива у поезији српских модерниста. Добра теоријска и методолошка заснованост монографије доприносе да су њени теоријски резултати применљиви и на тумачење песника других епоха и књижевних праваца.

Научна монографија *Ка поетици српске модерне* је значајна, јер Јашовић на примеру готово свих песника који су припадали овом правцу, а на примеру религијске тематике и мотива, посматра сам књижевни правац српске модерне. Тако је аутор поетику књижевног праваца показао у односу на зацртану тематику у целини и појединачно и показао њихову кохерентност и евентуална одступања. Зато садржина ове монографије представља и преиспитивање већине тумачења која су настала до настанка ове монографије. Аутор је показао њихову научну валидност, или застарелост. Садржином ове монографије, аутор је омогућио да сагледамо српску модерну у новом херменеутичком кључу и то у првим деценија XXI века, што ће ову монографију додатно учинити незаобилазном у сваком наредном тумачењу овог корпуса српске поезије.